

НУЧО ОРДИНЕ 18 ЮЛИ 1958 – 10 ЮНИ 2023

Сава Славчев

*Истинското родно място е там, където за първи път сме обърнали
осъзнат поглед върху себе си: моята първа родина бяха книгите“.
Маргьорит Юрсенар*

На 10 юни тази година ни напусна добър приятел, един от малкото радители на четенето, книгите и „безполезното“. Нучо ни напусна 37 дни преди да навърши 65. Последните петнадесетина години от живота си прекара в неравна борба с разпространеното днес виждане за вършене на полезни неща, които да носят бърза печалба, успех и лесни пари.

В идеята за полезност обаче Нучо внасяше универсалната ценност на онова знание, чиято основна стойност е напълно освободена от крайна практична заинтересованост. Залагаше на знанието само за себе си, което именно поради собствената си незаинтересована и безплатна природа, далеч от всякаква практична или търговска цел, ни прави свободни и мислещи, трансформира ни в хора на духа, прави ни по-добри. Защото само носителите на знанието (а не на парите) играят основна роля в укрепването на духа и човешкото, само те допринасят за културното израстване на човечеството.

Думата *diamante* означава, разбира се, диамант. Но това е името и на едно малко, но изключително спретнато, бутиково селце от около 5000 души в област Калабрия, недалеч от град Козенца, намира се на Тиренско море. Малко

хора си спомнят, че първото име на Нучо е Диаманте, както се казва родното му място. Но той заслужаваше това име. Неговите семпли и отгрудени родители бяха успели да отгледат наистина един самороден диамант, прекарал в захлас дни и нощи на книгите, станал изящна перла в короната на съвременния хуманитаризъм. Литературен историк, литературен критик, страстен защитник на чуждоезиковото обучение (да не забравяме, че Нучо беше водещ редактор на най-голямото издателство в света за класическа литература във Франция, Les Belles Lettres), писател, университетски преподавател и изследовател на ренесансовата литература с фокус върху Джордано Бруно, Нучо Ордине бе сред най-известните експерти в полето на италианското Ринашименто.

Интересите му бяха в областта на хуманитаристиката и Ренесанса, на които лично е принесъл в дар „Теория на новелата и на смеха през XVI век“, „Срещи със знанието“, „Три корони за един крал“ и др. Особено внимание Нучо отделяше на Джордано Бруно, както споменахме, на когото посвети три книги, които са преведени на 11 езика, сред които китайски, японски и руски.

Беше гост-професор в редица първокласни университети, Нучо е носител на много почетни награди на Франция, Италия и Русия, приятел на издателство „Изток – Запад“ и на мен, както и на големия Джордж Стайнър, който му посвети последната си книга със заглавие „Моите ненаписани книги“. Казваше ми, че това е най-ценният подарък в живота му и че повече от това нищо друго не му трябва.

Националната телевизия на Италия RAI му беше отделила място за представяне на книги, а в най-четения италиански вестник „Кориере дела Сера“ имаше за него запазено място на колумнист.

Последният път, когато чух Нучо, беше преди около две години, няколко дни след изказване на Борис Джонсън, който в лекция пред студенти в един университет на Обединеното кралство се беше изхвърлил с препоръката да се учат само тези дисциплини, които носят пари, защото другото било загуба на време. Нучо беше бесен. Даваше интервюта и заклеяваше публично този пагубен начин на мислене, продължавайки, като Сервантес, борбата с вятърните мелници.

Беше твърдо убеден, че имаме нужда от хора, които да превръщат знанията си в критичен поглед, а не да подготвяме бройлери, отглеждани в сляп конформизъм. В средното училище или в университета един учещ млад човек може да разбере, че с пари е възможно да се купи всичко (от народните представители до съдиите, от властта до успеха), но никой не може купи знание: знанието е плод на индивидуално завоевание в труд, което никой не може да направи вместо нас.

Две книги на Нучо имаме преведени на български: „Дял живот с класиците“ и „Ползата от безполезното“. Той беше убеден, че за да разберем по-добре себе си и заобикалящия ни свят, трябва да четем книги, да учим езици,

да препрочитаме класиците, защото именно на страниците на класическите произведения, дори векове по-късно, винаги можем да усетим пулсирането на живота в разнообразните му форми. Остави ни и увереността, че основната задача на един добър преподавател би трябвало да е да върне училището и университета към тяхната основна функция: не тази да произвеждат хора с дипломи, а да формират духа на свободни граждани, способни да разсъждават критично и независимо.

Голяма част от живота си той посвети на тази борба. Затова и казаното от Айнщайн ми се струва, че приляга на Нучо, той си го заслужи: *Само един живот, отдаден на другите, е достоен да бъде изживян.*

NUCCIO ORDINE

✉ **Sava Slavchev**
Sofia, Bulgaria